

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 27 päivänä marraskuuta 2018

976/2018

Laki

laivaväestä ja aluksen turvallisuusjohtamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan laivaväestä ja aluksen turvallisuusjohtamisesta annetun lain (1687/2009) 2, 4–6, 6 a, 7, 8, 11–13, 13 a, 13 b, 14, 23, 26, 26 a, 26 c, 27, 28, 30–32, 32 a, 33, 34, 40 ja 41 §,

sellaisina kuin niistä ovat 2 § osaksi laeissa 95/2013, 878/2014 ja 467/2018, 4 § osaksi laeissa 95/2013 ja 467/2018, 5 § osaksi laeissa 95/2013 ja 332/2018, 6, 6 a, 11, 13 a, 13 b, 14, 26 a, 26 c ja 32 a § laissa 467/2018, 7 ja 26 § osaksi laissa 95/2013, 12, 13 ja 40 § osaksi laissa 467/2018, 28 § osaksi laeissa 878/2014 ja 467/2018, 32 § laissa 578/2018, 33 § osaksi laissa 332/2018 sekä 41 § laeissa 878/2014 ja 332/2018, seuraavasti:

2 §

Määritelmät

Tässä laissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä ja määräyksissä tarkoitetaan:

- 1) *SOLAS-yleissopimuksella* ihmishengen turvallisuudesta merellä vuonna 1974 tehtyä kansainvälistä yleissopimusta (SopS 11/1981) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen;
- 2) *STCW-yleissopimuksella* kansainvälistä merenkulkijoiden koulutusta, pätevyyskirjoja ja vahdinpitoa koskevaa vuoden 1978 yleissopimusta (SopS 22/1984) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen;
- 3) *merenkulkijoiden vähimmäiskoulutusdirektiivillä* merenkulkijoiden vähimmäiskoulutuksesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 2008/106/EY;
- 4) *IMO:lla* Yhdistyneiden kansakuntien alaista Kansainvälistä merenkulkijärjestöä (International Maritime Organization);
- 5) *ISM-säännöstöllä* ISM-asetuksen liitteenä olevaa IMO:n kansainvälistä johtamis-säännöstöä laivojen turvallisesta toiminnasta ja ympäristön pilaantumisen ehkäisemisestä;
- 6) *merityöyleissopimuksella* merityötä koskevaa vuoden 2006 yleissopimusta (SopS 52/2013);
- 7) *aluksella* veteen tukeutuvaa ja vesillä liikkumiseen tarkoitettua kulkuvälinettä tai laitetta;
- 8) *laivaväellä* kaikkia aluksessa työskenteleviä;
- 9) *laivanisännällä* sellaista aluksen omistajaa tai koko aluksen vuokraajaa, joka joko yksinään tai yhdessä toisten henkilöiden kanssa käyttää tosiasiallista määräämisvaltaa alusturvallisuuteen liittyvissä kysymyksissä; laivanisäntään rinnastetaan tässä laissa sellainen henkilö, joka sopimuksen perusteella tai muutoin tosiasiallisesti hoitaa aluksen alusturvallisuuteen liittyviä kysymyksiä;

HE 61/2018
HE 104/2018
LiVM 21/2018
EV 102/2018

10) *matkustajalla* jokaista muuta henkilöä kuin aluksen päällikköä ja laivaväkeen kuuluvaa tai muuta missä ominaisuudessa tahansa alukseen toimeen otettua tai siinä aluksen lukuun työskentelevää henkilöä taikka alle vuoden ikäistä lasta;

11) *aluksen pituudella* 96 prosenttia kokonaispituudesta vesiviivalla, joka on 85 prosentin korkeudella pienimmästä mallisivukorkeudesta mitattuna kölin yläreunasta, tai pituutta keulan etureunasta peräsinutkin keskipisteeseen samalla vesiviivalla, jos tämä mitta on suurempi; aluksissa, joiden köli on suunniteltu kaltevaksi, tämä pituus mitataan vesiviivalla, joka on suunnitellun vesiviivan suuntainen; alle 12 metriä pitkän aluksen pituus on kuitenkin sen suurin pituus;

12) *bruttovetoisuudella* aluksen mittakirjassa ilmoitettua bruttovetoisuutta, joka on määritetty käyttäen vuoden 1969 kansainvälisen aluksenmittausyleissopimuksen (SopS 31/1982) liitteessä I olevaa kaavaa; puskijan ja proomun muodostaman kiinteän yhdistelmän bruttovetoisuus on näiden yhteenlaskettu bruttovetoisuus;

13) *huviveneellä* vesiskootteria sen pituudesta riippumatta sekä tyypistä tai kuljetuskoneistosta riippumatta urheiluun tai vapaa-ajan viettoon tarkoitettua venettä, jonka rungon pituus sovellettavien yhdenmukaistettujen standardien mukaan mitattuna on vähintään 2,5 ja enintään 24 metriä; huviveneellä ei tarkoiteta miehitettyä vuokralle tarjottavaa alusta;

14) *huvialuksella* urheiluun tai vapaa-ajan viettoon tarkoitettua alusta, jonka rungon pituus sovellettavien yhdenmukaistettujen standardien mukaan mitattuna on yli 24 metriä ja jonka bruttovetoisuus on alle 500;

15) *lossilla* ohjausköyden tai sitä korvaavan Liikenne- ja viestintäviraston hyväksymän muun laitteiston ohjaamaa lautta;

16) *vuokraveneellä* huviveneiden turvallisuudesta ja päästövaatimuksista annetun lain (1712/2015) soveltamisalaan kuuluvaa, huvikäyttöön miehitettynä vuokralle tarjottavaa alusta, joka kuljettaa muussa kuin säännöllisessä liikenteessä enintään 12 matkustajaa; ei kuitenkaan purjevenettä, jonka rungon pituus on valmistajan ilmoituksen mukaan alle 5,5 metriä, moottorilla varustettua venettä, jonka moottoriteho on moottorin valmistajan ilmoituksen mukaan alle 15 kilowattia, vesiskootteria eikä soutuvenettä;

17) *kalastusaluksella* alusta, joka on varustettu tai jota käytetään kalojen tai vesien muiden elollisten luonnonvarojen pyyntiin kaupallisessa tarkoituksessa;

18) *matkustaja-aluksella* alusta, joka kuljettaa enemmän kuin 12 matkustajaa;

19) *ro-ro-matkustaja-aluksella* alusta, joka kuljettaa enemmän kuin 12 matkustajaa ja jossa on matkustaja-alusten turvallisuussäännöistä ja -määräyksistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (2009/45/EY) liitteessä I olevassa II-2/A/2 säännössä määriteltyjä ro-ro-lastitiloja tai erityistiloja;

20) *proomulla* alusta, jolla ei ole omaa kuljetuskoneistoa;

21) *lastialuksella* muita kuin 13–20 kohdassa tarkoitettuja vähintään 5,5 metrin pituisia aluksia;

22) *säiliöaluksella* lastialusta, jonka lastitilat on rakennettu tai soveltuvat pääasiassa nestemäisen lastin kuljettamiseen irtolastina;

23) *säännöllisellä liikenteellä* liikennettä ennalta määrättyjen aikataulujen tai reittien mukaisesti;

24) *kansainvälisellä liikenteellä* liikennettä ulkomaan satamien tai Suomen ja ulkomaan satamien välillä; kansainvälinen liikenne jaetaan neljään liikennealueeseen seuraavasti:

a) *itämerenliikenne* on liikennettä kotimaanliikennealueen ulkopuolella Itämerellä mukaan lukien Suomenlahti ja Pohjanlahti sekä rajanaan Pohjanmereen Tanskan ja Ruotsin välillä Skagenin leveyspiiri 57° 44,8' pohjoista leveyttä;

b) *lähiliikenne* on liikennettä itämerenliikennealueen ulkopuolella Pohjanmerellä sekä siihen liittyvillä vesillä, ei kuitenkaan kauempana kuin 12° läntistä pituutta eikä etelämpänä kuin 48° pohjoista leveyttä eikä pohjoisempana kuin 64° pohjoista leveyttä;

c) *euroopanliikenne* on liikennettä lähiliikennealueen ulkopuolella, ei kuitenkaan lännempänä kuin 12° läntistä pituutta eikä etelämpänä kuin 30° pohjoista leveyttä eikä idempänä kuin 45° itäistä pituutta;

d) *kaukoliikenne* on liikennettä lähiliikennealueen ja euroopanliikennealueen ulkopuolella;

25) *kotimaanliikenteellä* liikennettä kotimaan satamien välillä; kotimaanliikenteeseen rinnastetaan liikenne Saimaan kanavan ja siihen välittömästi liittyvien Venäjän vesialueiden kautta Viipuriin sekä liikenne Vihrevojn ja Viipurin välillä; kotimaanliikenne jaetaan kolmeen liikennealueeseen seuraavasti:

a) *liikennealue I* käsittää joet, kanavat, satamat, järvet sekä sellaiset sisäsaaristoalueet, jotka eivät ole välittömästi alttiina aavalta mereltä tulevalle merenkäynnille samoin kuin lyhyet suojaamattomat väyläosuudet sisäsaaristossa;

b) *liikennealue II* käsittää ulkosaariston ja sellaiset saaristoalueet, jotka ovat välittömästi alttiina aavalta mereltä tulevalle merenkäynnille;

c) *liikennealue III* käsittää avomerialueet kotimaanliikenteessä;

27) *pyyntialueella I* järviä sekä sisä- ja ulkosaaristoa Suomen sisäisten aluevesien ulkorajaan asti, *pyyntialueella II* avomerialueita Suomenlahdella, Pohjois-Itämerellä ja Pohjanlahdella leveyspiirin 59°00' pohjoista leveyttä pohjoispuolella sekä *pyyntialueella III* muita merialueita Itämerellä rajanaan Pohjanmereen Tanskan ja Ruotsin välillä Skagenin leveyspiiri 57°44,8' pohjoista leveyttä;

28) *koulutuksella* liikenteen palveluista annetussa laissa (320/2017) tai sen nojalla annetuissa merenkulkua koskevissa säännöksissä mainitun pätevyyskirjan, lisäpätevyystodistuksen tai kelpoisuustodistuksen antamisen tai uusimisen edellytyksenä olevia tutkintoja tai niiden osia, joista säädetään ammattikorkeakoululaissa (932/2014) tai sen nojalla, ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa (531/2017) tai sen nojalla taikka määrätään edellä mainittujen lakien nojalla annetuissa määräyksissä, sekä Liikenne- ja viestintäviraston erityisestä syystä liikenteen palveluista annetun lain nojalla hyväksymää muuta koulutusta;

29) *yhtiöllä* aluksen omistajaa tai muuta organisaatiota tai henkilöä, kuten liikenteen harjoittajaa tai ilman miehistöä rahdatun aluksen rahtaajaa, joka on varustamolta ottanut vastuulleen aluksen toiminnan ja kaikki ISM-säännösten sisältämät velvoitteet ja vastuut;

30) *meripalvelulla* laivaväkeen kuuluvana tai ohjattuna harjoitteluna suoritettua palvelua muulla aluksella kuin huviveneellä, huvialuksella tai proomulla taikka lossilla, joka ei ole vapaasti ohjailtava; meripalveluksi voidaan katsoa myös palvelu sellaisella huvikäytössä olevalla aluksella, jonka bruttovetoisuus on vähintään 500, sellaisessa toimessa, johon vaaditaan STCW-yleissopimuksen mukainen pätevyyskirja; pätevyyskirjan saamiseksi vaadittavaa meripalvelua määriteltäessä lasketaan 30 päivän ajanjakson aluksella vastaavan yhtä kuukautta.

4 §

Luvun soveltamisala

Tämän luvun säännöksiä sovelletaan suomalaiseen alukseen ja suomalaisella aluksella työskentelevään laivaväkeen sekä suomalaisen aluksen laivanisäntään.

Tätä lukua sovelletaan suomalaiseen kalastusalukseen, jonka pituus on vähintään 10 metriä. Kotimaanliikenteen liikennealueella I tätä lukua sovelletaan kuitenkin vain sellaiseen kalastusalukseen, jonka pituus on vähintään 12 metriä.

Tätä lukua ei kuitenkaan sovelleta:

1) Puolustusvoimien tai Rajavartiolaitoksen alukseen, jota ei pääsääntöisesti käytetä yleisessä liikenteessä matkustajien tai lastin kuljettamiseen;

2) huviveneeseen;

3) lossiin;

4) alukseen, jonka pituus on enintään 10 metriä ja jota käytetään teollisuuslaitosten selvästi erotetuilla vesivarastoalueilla;

5) alukseen, jonka pituus on enintään 10 metriä ja jota ei käytetä yleisessä liikenteessä matkustajien kuljettamiseen, säännölliseen lastin kuljettamiseen eikä hinaukseen, paitsi jos kyseessä on miehitettynä vuokrattava vuokravene;

6) alukseen, jota käytetään sellaisessa vapaaehtoisessa meripelastustoiminnassa, joka ei ole kaupallista toimintaa ja jossa on meripelastustoimen etsintä- ja pelastustehtävien hoitamista varten koulutettu miehistö;

7) proomuun ja ruoppaajaan, jolla ei ole omaa kuljetuskoneistoa.

5 §

Turvallinen miehitys

Alus on miehitettävä siten, ettei alusta, laivaväkeä, matkustajia, lastia, muuta omaisuutta tai ympäristöä saateta tarpeettomasti vaaralle alttiiksi.

Laivaväen tulee lukumäärältään ja pätevydeltään olla sellainen, että vahti-, turvallisuus- ja turvatoimitehtävät sekä ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseen liittyvät tehtävät aluksella voidaan hoitaa.

Aluksella, jolla laivaväki asuu tai ruokailee, on oltava riittävä taloushenkilöstö, jolla on tehtävän edellyttämä ammattitaito.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä huvialuksen, vuokraveneen ja kotimaanliikenteessä liikennöivän aluksen miehityksestä.

6 §

Miehityksen vahvistaminen ja miehitystodistus

Alukselle on vahvistettava miehitys ennen sen ottamista liikenteeseen suomalaisena aluksena tai käyttöön suomalaisena kalastusaluksena, jollei jäljempänä muuta säädetä. Kotimaanliikenteen vuokraveneille ja huvialuksille ei vahvisteta miehitystä.

Aluksen laivanisännän tulee hakea kirjallisesti miehityksen vahvistamista Liikenne- ja viestintävirastolta hyvissä ajoin ennen aluksen ottamista liikenteeseen tai käyttöön kalastusaluksena. Hakijan on toimitettava hakemuksensa mukana kaikki miehityksen vahvistamista varten tarpeelliset tiedot ja esitys aluksen miehitykseksi.

Kansainvälisen liikenteen vuokraveneitä ja huvialuksia lukuun ottamatta aluksen ensimmäistä miehitystä vahvistettaessa tai silloin, kun miehitykseen tehdään oleellisia muutoksia, miehitys vahvistetaan määräajaksi. Tällöin Liikenne- ja viestintäviraston on pyydettävä muun kuin kalastusaluksen, huvialuksen ja vuokraveneen osalta miehityksen vahvistamista koskevasta hakemuksesta työsuojeluviranomaisen ja asianomaisten valtakunnallisten merenkulun työmarkkinajärjestöjen lausunto.

Liikenne- ja viestintävirasto vahvistaa aluksen miehityksen ja antaa miehitystodistuksen, josta ilmenee aluksen vähimmäismiehitys sekä laivaväen kokoonpano ja tehtävien mukaiset pätevyysvaatimukset eri liikennealueilla tai pyyntialueilla. Miehitystodistus on voimassa määräajan tai toistaiseksi.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä miehityksen vahvistamista koskevassa hakemuksessa esitettävistä seikoista sekä miehitystodistuksen voimassaoloajasta.

Miehitystodistuksen on oltava aluksella alkuperäisenä ja laivanisännällä kopiona.

6 a §

Kotimaanliikenteen liikennealueilla I ja II liikennöivän bruttovetoisuudeltaan alle 500 olevan aluksen miehitys

Lukuun ottamatta säiliöaluksia, kotimaanliikenteen liikennealueilla I ja II liikennöivälle alukselle, jonka bruttovetoisuus on alle 500, ei vahvisteta miehitystä 6 §:ssä säädetyn mukaisesti, eikä sille anneta miehitystodistusta. Laivanisännän hakemuksesta Liikenne- ja viestintävirasto kuitenkin vahvistaa miehityksen ja antaa miehitystodistuksen 6 §:ssä säädetyn mukaisesti.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä ottaen huomioon aluksen tyyppi, aluksen koko, matkustajien määrä, vuorokautinen ajoaika ja muut järjestelyt kotimaanliikenteen liikennealueilla I ja II liikennöivän aluksen 5 §:n mukaisesta turvallisesta vähimmäismiehityksestä ja siihen liittyvistä pätevyysvaatimuksista.

7 §

Miehitystodistusta annettaessa huomioon otettavat seikat

Liikenne- ja viestintäviraston on miehitystodistusta antaessaan otettava huomioon turvallinen vahdinpito ja siihen liittyen merityöaikalain ja työajasta kotimaanliikenteen aluksilla annetun lain työ- ja lepoaikoja koskevat säännökset, aluksen koko ja tyyppi, aluksella kuljetettavat lastit, aluksen konetehto ja koneiston automaatioaste, aluksen yleinen varustelutaso, huolto ja kunnossapito, liikennealue ja pyyntialue, matkustajamäärä, ruokahuolto ja puhtaanapito sekä aluksella annettava koulutus.

Liikenne- ja viestintäviraston on miehitystodistusta antaessaan otettava huomioon 1 momentissa säädetyn lisäksi merityöyleissopimuksen määräykset.

Aluksella tulee olla riittävä miehitys aluksen pelastusvälineistön, palontorjuntalaitteiston ja muun turvallisuuslaitteiston käyttämiseksi, aluksen hälytysluettelossa määrättyjen tehtävien, turvatoimitehtävien sekä ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseen liittyvien tehtävien hoitamiseksi.

Aluksella tulee merityöyleissopimuksen mukaisesti olla laillistettu lääkäri, jos alus kuljettaa vähintään 100 henkilöä kansainvälisessä liikenteessä ja matkan kesto on yli kolme päivää.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä miehitystodistusta annettaessa huomioon otettavista seikoista.

8 §

Ennakkolausunto miehityksestä

Aluksen laivanisäntä, kalastusaluksen tuleva omistaja tai haltija taikka asianomainen valtakunnallinen merenkulun työmarkkinajärjestö voi hakea kirjallisesti Liikenne- ja viestintävirastolta ennakkolausunnon aluksen miehityksestä.

Ennakkolausuntoa koskevassa hakemuksessa on esitettävä samat tiedot kuin aluksen miehityksen vahvistamista koskevassa hakemuksessa sekä tehtävä esitys aluksen miehitykseksi. Hakemuksessa on ilmoitettava yksilöity kysymys, johon ennakkolausuntoa haetaan.

Ennen ennakkolausunnon antamista Liikenne- ja viestintäviraston on pyydettävä muun kuin kalastusaluksen, huvialuksen ja vuokraveneen osalta ennakkolausuntoa koskevasta hakemuksesta työsuojeluviranomaisen ja asianomaisten valtakunnallisten merenkulun työmarkkinajärjestöjen lausunto.

Liikenne- ja viestintäviraston on noudatettava ennakkolausuntoa aluksen miehitystä vahvistaessaan, jos hakemuksen perusteena olevat olosuhteet ovat pysyneet muuttumattomina.

11 §

Miehityksen muuttaminen

Jos aluksen rakenteessa, varustelussa, käytössä, liikennealueissa, pyyntialueissa tai laivanisäntää taikka alusta koskevissa tiedoissa tapahtuu muutoksia, laivanisännän tulee viipymättä ilmoittaa niistä kirjallisesti Liikenne- ja viestintävirastolle ja tarvittaessa hakea alukselle uusi miehitystodistus.

Alukselle vahvistettuun miehitykseen tyytymätön laivanisäntä, valtakunnallinen merenkulun työmarkkinajärjestö ja työsuojeluviranomainen voivat muissa kuin 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa hakea Liikenne- ja viestintävirastolta miehityksen muuttamista. Muutosta voidaan hakea siinä yhteydessä, kun alukselle määräajaksi annettu miehitystodistus uusitaan ensimmäisen kerran tai vahvistetaan toistaiseksi voimassa olevaksi tai, jos kyseessä on alus, jonka vuotuinen käyttöaika on lyhyempi kuin kuusi kuukautta, täyden purjehduskauden jälkeen. Hakijan on esitettävä hakemuksessaan ne seikat, joiden perusteella hän katsoo, että miehitystä olisi muutettava. Liikenne- ja viestintäviraston on pyydettävä hakemuksesta työsuojeluviranomaisen, valtakunnallisten merenkulun työmarkkinajärjestöjen ja laivanisännän lausunto.

Jos aluksella toistuvasti rikotaan laivaväen lepoaikoja koskevia säännöksiä, Liikenne- ja viestintäviraston on työsuojeluviranomaisen pyynnöstä arvioitava aluksen vähimmäismiehitys uudelleen.

Liikenne- ja viestintävirasto vahvistaa alukselle tarvittaessa uuden miehityksen 6 §:n mukaisesti ja antaa uuden miehitystodistuksen.

12 §

Miehitystodistuksesta poikkeaminen

Jos satamassa, jossa alus on, ei ole saatavissa pätevää laivaväkeä ilman kohtuutonta viivytystä tai kustannusta, Liikenne- ja viestintävirasto voi laivanisännän hakemuksesta määrätä ajaksi tai määrätyle matkalle myöntää alukselle oikeuden poiketa vahvistetusta miehityksestä edellyttäen, ettei alusturvallisuutta eikä meriympäristöä vaaranneta.

Miehitys on täydennettävä vahvistetun miehityksen mukaiseksi niin pian kuin se on mahdollista.

13 §

Miehitystodistuksessa määrätystä pätevyydestä poikkeaminen

Jos on pakottavia syitä, Liikenne- ja viestintävirasto voi myöntää kansi- tai konepäällystön pätevyyskirjojen osalta laivanisännän kirjallisesta hakemuksesta erivapauden, jonka mukaan aluksella voi olla toimessa henkilö, jolla ei ole toimeen oikeuttavaa pätevyyttä. Edellytyksenä on, että henkilöllä on riittävä pätevyys toimen turvalliseksi hoitamiseksi. Liikenne- ja viestintävirasto voi myöntää erivapauden, jos menettely ei aiheuta vaaraa ihmishengelle, omaisuudelle eikä ympäristölle. Ennen erivapauden myöntämistä Liikenne- ja viestintäviraston on kuultava asianomaista valtakunnallista merenkulkualan työmarkkinajärjestöä. Erivapaus ei saa olla voimassa yli kuutta kuukautta kerrallaan.

Muulla kuin kotimaanliikenteessä voidaan erivapaus aluksen päällikön ja konepäällikön toimiin myöntää kuitenkin vain erityisen pakottavista syistä ja silloinkin vain niin lyhyeksi aikaa kuin se on välttämätöntä.

Erivapaus voidaan myöntää vain seuraavan ylemmän pätevyyskirjan mukaiseen tehtävään. Jos henkilöllä ei ole mitään pätevyyskirjaa, voidaan hänelle myöntää erivapaus alimman pätevyyskirjan mukaiseen tehtävään, jos hän koulutuksensa ja kokemuksensa nojalla selvästi kykenee hoitamaan täytettävän toimen.

13 a §

Miehitystä ja vahdinpitoa koskeva kokeilulupa

Liikenne- ja viestintävirasto voi myöntää hakijalle luvan olla aluksella noudattamatta 6 §:n säännöksiä miehityksen vahvistamisesta ja miehitystodistuksesta, 6 a §:n nojalla annettuja säännöksiä aluksen vähimmäismiehityksestä ja siihen liittyvistä pätevyysvaatimuksista, 7 §:n säännöksiä miehitystodistusta annettaessa huomioon otettavista seikoista, 9 §:n säännöksiä laivanisännän ja aluksen päällikön velvollisuuksista miehitystodistuksen ja vähimmäismiehityksen osalta, 23 §:n säännöksiä vahdinpitojärjestelyistä ja vahdissa noudatettavista periaatteista tai mainittujen pykälien nojalla annettuja säännöksiä ja määräyksiä, jos se on tarpeen aluksen miehitykseen ja vahdinpitoon liittyvien uusien teknisten ratkaisujen kokeilemiseksi (*kokeilulupa*). Tällöin Liikenne- ja viestintävirasto ei vahvista miehitystä 6, 7 ja 8 §:ssä säädetyllä tavalla.

Kokeilulupa voidaan myöntää rajoitetulla alueella kotimaanliikenteessä suomalaisella aluksella tehtävää kokeilua varten. Luvan myöntämisen edellytyksenä on, ettei alusturvallisuutta tai ympäristöä vaaranneta eikä luvan myöntäminen ole vastoin Suomea sitovia merenkulun kansainvälisiä velvoitteita. Lupa voidaan sisällyttää ehtoja.

Kokeilulupa myönnetään korkeintaan kahdeksi vuodeksi, eikä sitä voida uudistaa samaan kokeiluun. Ennen luvan myöntämistä Liikenne- ja viestintäviraston on ilmoitettava kokeiluluvan myöntämisestä liikenne- ja viestintäministeriölle.

13 b §

Kokeiluluvan peruuttaminen

Liikenne- ja viestintävirasto voi peruuttaa 13 a §:ssä tarkoitetun kokeiluluvan, jos luvanhaltija toistuvasti toimii vastoin luvan ehtoja taikka muutoin tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastaisesti.

Kokeiluluvan peruuttamisen edellytyksenä on, että luvanhaltijalle on annettu kohtuullinen aika korjata toimintansa kokeiluluvan sekä säännösten ja määräysten mukaiseksi.

14 §

Poikkeukset liikennealueista

Jos muu alus kuin kalastusalus liikennöi rajoitetulla alueella ulkomailla, Liikenne- ja viestintävirasto voi kirjallisesta hakemuksesta ottaen huomioon liikenteen laadun yksittäistapauksessa päättää, että tällainen liikenne on aluksen miehityksen ja laivaväen pätevyyden puolesta rinnastettava siihen verrattavaan kotimaanliikenteeseen. Poikkeus voidaan myöntää sillä edellytyksellä, ettei turvallisuustaso heikenny eikä rannikkovaltio, jonka vesialueella alus liikennöi, vastusta sitä.

23 §

Vahdinpitojärjestelyt ja vahdissa noudatettavat periaatteet

Laivanisännän, aluksen päällikön, konepäällikön ja koko vahtihenkilöstön on varmistettava, että aluksessa pidetään turvallista vahtia sekä vallitseviin olosuhteisiin ja aluksen suunniteltuun reittiin nähden tarpeellisia vahteja.

Aluksen vahtijärjestelyt on järjestettävä siten, ettei väsymys heikennä vahtihenkilöstön suorituskykyä. Laivaväen tehtävät on järjestettävä siten, että matkan aloittava vahti samoin kuin seuraavatkin vahdit ovat vahtiin tullessaan tarpeeksi levänneitä ja muutenkin tehtävänsä edellyttämässä kunnossa.

Liikenne- ja viestintävirasto antaa STCW-yleissopimuksen täytäntöönpanemiseksi tarkempia määräyksiä vahdinpidosta ja reittisuunnittelusta. Liikenne- ja viestintävirasto an-

taa tarkempia määräyksiä myös muun kuin STCW-yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvan aluksen vahdinpidosta ja reittisuunnittelusta.

26 §

Matkustaja-aluksen turvallisuus- ja turvatoimitehtäviä hoitavan laivaväen kommunikointitaidot, asusteet ja hätätilanneohjeiden antaminen

Matkustaja-aluksen laivaväellä, joka on määrätty auttamaan matkustajia hätätilanteessa, tulee olla riittävä kielitaito, jotta hätätilanneohjeet voidaan antaa ja matkustajien opastus Suomen ja ulkomaiden välisessä liikenteessä voidaan järjestää suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi sekä mahdollisuuksien mukaan sen maan kielellä, jonne alus liikennöi sekä tarvittaessa opastein ja käsimerkein.

Liikenne- ja viestintävirasto voi merenkulkijoiden vähimmäiskoulutusdirektiivin täytäntöön panemiseksi antaa tarkempia yleisiä tai reittikohtaisia määräyksiä 1 momentissa tarkoitetuista hätätilanneohjeista ja kielitaidosta.

Turvallisuustehtävissä matkustaja-aluksilla työskentelevien tulee työssäoloaikana käyttää sellaisia asusteita, että matkustajat voivat helposti tunnistaa heidät laivaväkeen kuuluviksi.

Matkustaja-aluksen päällikkö vastaa siitä, että matkustaja-aluksen turvallisuus- ja turvatoimitehtäviä hoitavalla laivaväellä on riittävä kielitaito ja 3 momentin mukaiset asusteet.

26 a §

Meripalvelua koskevat tiedot

Liikenne- ja viestintävirasto tallentaa liikenteen palveluista annetun lain V osassa tarkoitettuun liikenneasioiden rekisteriin tiedot suomalaisessa aluksessa työskentelevien henkilöiden meripalvelusta, koulutuksesta ja pätevyyksistä.

26 c §

Laivanisännän ilmoitusvelvollisuus

Laivanisännän tai hänen edustajansa on toimitettava Liikenne- ja viestintävirastolle liikenneasioiden rekisteriin merkittäväksi:

- 1) merimiestoimeen otetun henkilön henkilötiedot, mukaan lukien kansalaisuus ja henkilötunnus tai syntymäaika, jos henkilöllä ei ole henkilötunnusta;
- 2) henkilön toimet aluksella, niiden alkamis- ja päättymisajat sekä työssäolopäivien määrä aluksen liikennöintiaikana;
- 3) aluksen nimi, tunnuskirjaimet, IMO-numero tai muu tunniste, aluksen tyyppi ja kotipaikka, koneteho ja bruttovetoisuus, tai jos aluksesta ei ole saatavana bruttovetoisuutta koskevaa tietoa, aluksen pituus sekä aluksen liikennöintialue henkilön työskentelyn aikana.

Tiedot on toimitettava siten, että kuukauden työssäolopäivät ilmoitetaan seuraavan kalenterikuukauden loppuun mennessä tai katkeamattoman työssäolajakson päättymistä seuraavan kalenterikuukauden loppuun mennessä. Kausiliikenteessä ilmoitukset voidaan antaa purjehduskausittain.

Ilmoitukset liikenneasioiden rekisteriin voidaan toimittaa rajapinnan kautta tai muutoin sähköisessä muodossa siten kuin Liikenne- ja viestintävirasto määrää.

Jos laivanisäntä tai merimies haluaa liikenneasioiden rekisteriin merkittäväksi tietoja merimiestoimista, joita ei muuten ilmoitettaisi, hänen on esitettävä niistä luotettava selvitys Liikenne- ja viestintävirastolle. Liikenne- ja viestintävirasto merkitsee tiedot rekisteriin, jos se on pätevyyttä osoittavan asiakirjan kannalta merkityksellistä.

27 §

Yhtiöiden valvonta

Liikenne- ja viestintävirasto valvoo ISM-asetuksen mukaisesti, että suomalaiset ISM-asetuksen soveltamisalaan kuuluvia aluksia liikennöivät yhtiöt noudattavat ISM-asetuksen säännöksiä.

28 §

Todistuskirjojen antaminen ja peruuttaminen

Liikenne- ja viestintävirasto tai hyväksytty laitos antaa ISM-asetuksen mukaisesti asetuksen soveltamisalaan kuuluvaa suomalaista alusta liikennöivälle yhtiölle kyseistä alusta koskevan vaatimustenmukaisuusasiakirjan tai väliaikaisen vaatimustenmukaisuusasiakirjan sekä ISM-asetuksen soveltamisalaan kuuluvalla suomalaisella aluksella turvallisuusjohtamistodistuksen tai väliaikaisen turvallisuusjohtamistodistuksen.

Ulkomaisella yhtiöllä, joka harjoittaa merenkulkua ulkomaisella aluksella Suomen vesialueella tai suomalaisella aluksella, on oltava sen valtion toimivaltaisen viranomaisen antama vaatimustenmukaisuusasiakirja, johon yhtiö on sijoittautunut.

Liikenne- ja viestintävirasto peruuttaa 1 momentissa tarkoitetut asiakirjat ISM-asetuksen mukaisesti.

Liikenne- ja viestintävirasto voi pyytää toista ISM-säännösten sopimusvaltion viranomaista antamaan 1 momentissa tarkoitetut asiakirjat ja todistukset. Vastaavasti Liikenne- ja viestintävirasto voi toisen sopimusvaltion pyynnöstä antaa nämä asiakirjat ja todistukset.

30 §

Tarkastusten suorittaminen

Liikenne- ja viestintävirasto tai sen valtuuttama hyväksytty laitos suorittaa ISM-asetuksessa tarkoitetut asiakirjoja, todistuksia ja toimintaa koskevat tarkastukset.

31 §

Poikkeukset

Liikenne- ja viestintävirasto voi myöntää ISM-asetuksen 7 artiklan mukaisen poikkeuksen.

Jos 1 momentissa tarkoitettu poikkeus myönnetään, Liikenne- ja viestintävirasto antaa määräykset, joilla varmistetaan, että ISM-säännösten tavoitteet toteutuvat siten, että vastaava turvallisuustaso säilytetään.

32 §

Valvonta

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista valvoo Liikenne- ja viestintävirasto.

Poliisin, Tullin ja työsuojeluhallinnon on annettava Liikenne- ja viestintävirastolle tässä laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi virka-apua. Rajavartiolaitoksen antamasta virka-avusta säädetään rajavartiolaissa (578/2005).

Alusliikennepalvelulaissa (623/2005) tarkoitettulla alusliikennepalvelun tarjoajalla on velvollisuus antaa tietoja tai muuta apua Liikenne- ja viestintävirastolle tämän lain mukaisessa valvontatehtävässä.

32 a §

Huomautus ja varoitus

Liikenne- ja viestintävirasto voi tämän lain mukaisia tehtäviä hoitaessaan antaa huomautuksen tai varoituksen sille, joka muutoin kuin 39 §:ssä tarkoitetulla tavalla rikkoo:

- 1) tätä lakia taikka sen nojalla annettuja säännöksiä, määräyksiä tai päätöksiä; tai
- 2) ISM-asetuksen säännöksiä.

Varoitus annetaan, jos huomautusta ei asiasta ilmenevät seikat kokonaisuudessaan huomioon ottaen voida pitää riittävänä. Huomautus annetaan suullisesti tai kirjallisesti. Varoitus annetaan kirjallisesti ja siitä tehdään merkintä liikenneasioiden rekisteriin.

33 §

Kotimaanliikenteen liikennealueiden rajat

Liikenne- ja viestintävirasto antaa tarkemmat määräykset 2 §:n 25 kohdassa määriteltujen kotimaanliikenteen liikennealueiden rajoista.

34 §

Kustannusten korvaaminen Liikenne- ja viestintävirastolle

Tämän lain mukaisista Liikenne- ja viestintäviraston suoritteista perittävistä maksuista säädetään valtion maksuperustelaissa (150/1992). Tarkempia säännöksiä maksuista annetaan liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella.

40 §

Toimenpiteistä luopuminen

Jos merenkulurikkomus on vähäinen tai teosta tekijälle aiheutuvia hallinnollisia seuraamuksia voidaan teon vakavuuteen nähden pitää riittävinä, voidaan syyte jättää ajamatta tai rangaistus tuomitsematta.

Jos velvoitteiden laiminlyönti on ilmeisesti sellainen kuin 1 momentissa säädetään, Liikenne- ja viestintävirasto voi muihin toimenpiteisiin ryhtymättä antaa velvoitteensa laiminlyönteelle huomautuksen tai varoituksen.

41 §

Muutoksenhaku

Liikenne- ja viestintäviraston päätökseen 28 §:ssä tarkoitetun todistuskirjan peruuttamista koskevassa asiassa saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen noudattaen hallintolainkäyttölakia (586/1996).

Muuhun Liikenne- ja viestintäviraston tai hyväksytyn laitoksen päätökseen saa vaatia oikaisua virastolta siten kuin hallintolaissa (434/2003) säädetään. Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Hallinto-oikeuden päätökseen 1 momentissa tarkoitetussa asiassa saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden muuhun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Liikenne- ja viestintäviraston tämän lain mukaisesti määräämään maksuun haetaan muutosta siten kuin valtion maksuperustelaissa säädetään.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

976/2018

Helsingissä 23 päivänä marraskuuta 2018

Tasavallan Presidentti

Sauli Niinistö

Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner